

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหาร โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงโครงสร้างและลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศที่นำมาปรับใช้กับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในยามที่เกิดกรณีการขัดกันทางกำลังทหาร ทั้งนี้ในการศึกษาได้มุ่งเน้นวิเคราะห์ไปที่บทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศในลักษณะต่างๆที่สามารถนำมาบังคับใช้กับการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารได้ โดยในการศึกษานี้จะพิจารณาไปที่การให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมตามอนุสัญญา และพิธีสารหลักที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารโดยตรง คือ อนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร พิธีสารฉบับที่ 1 ปี ค.ศ. 1954 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร และพิธีสารฉบับที่ 2 ปี ค.ศ. 1999 เพิ่มเติมอนุสัญญาปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหาร เป็นหลักในการศึกษา รวมถึงกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนอื่นๆที่มีความสำคัญ และมีจุดประสงค์ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมด้วย

แนวความคิดในเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเริ่มมีบทบาทอย่างเด่นชัดตั้งแต่ยุคสงครามโลกครั้งที่ 1 ต่อเนื่องมาจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่ามากมายได้ถูกทำลายล้าง เช่น อนุสาวรีย์ สถานศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา พิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอสมุดแห่งชาติ ฯลฯ ยังผลให้การค้นคว้าวัฒนธรรมดั้งเดิมของมนุษยชาติที่เกิดจากการบ่มเพาะ และสร้างสรรค์ขึ้นมาสูญหายไปซึ่งวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติก็มีความโยงใยไปถึงชนชาติอื่นๆด้วย ดังนั้นร่องรอยทางวัฒนธรรมที่อนุชนรุ่นหลังจะได้ค้นคว้าและศึกษาเกี่ยวกับบรรพบุรุษ และประวัติศาสตร์ก็จำต้องขาดหายไป รัฐทั้งหลายจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมรวมทั้งลักษณะพิเศษของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีต่อรัฐและพลเมืองภายในรัฐซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมวลมนุษยชาติ รัฐต่างๆจึงมีความเห็นตรงกันว่าควรมีการจัดการอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง ดังนั้นในยามที่เกิดภาวะขัดกันทางกำลังทหารขึ้น ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมทั้งหลายในพื้นที่ที่มีการสู้รบจึงเกิดความเสี่ยงต่ออันตราย และมักจะได้รับผลกระทบจากกรณีพิพาทหรือกรณีสงคราม ยังผลให้เกิดการจัดทำตราสารระหว่างประเทศหลายฉบับเพื่อวางหลักการในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยเน้นหลักการที่สำคัญคือ คู่ศึกต้องให้ความเคารพและปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรมทั้งในกรณีขัดกันทางกำลังทหารระหว่างประเทศ และในกรณีขัดกันทางกำลังทหารซึ่งไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ ซึ่งใน

วิทยานิพนธ์นี้นอกจากจะศึกษาระบบกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารแล้ว ยังศึกษากลไกการดำเนินการทางกฎหมาย และความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับองค์การระหว่างประเทศ และระดับรัฐในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การระบข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกรณีที่มีการละเมิดความคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหามาตรการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและการบังคับใช้กฎหมายจากกรณีศึกษาในการขัดกันทางกำลังทหารต่างๆที่เกิดขึ้นซึ่งเกิดผลกระทบต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอีกด้วย

ผลจากการศึกษาพบว่าบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศครอบคลุมต่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในหลักการพื้นฐาน แต่ยังไม่ีผลในการนำไปใช้ทางปฏิบัติเท่าที่ควร โดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในส่วนของอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีขัดกันทางกำลังทหารและพิธีสารฉบับที่ 1 ยังไม่เื้ออำนวยการปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติซึ่งเมื่อได้พิจารณาประกอบกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าควรจะต้องมีการเพิ่มมาตรการลงโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้นต่อการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ และควรมีการผลักดันให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในภาวะขัดกันทางกำลังทหารได้รับการพัฒนาจนได้รับการยอมรับจากนานาประเทศให้เป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศซึ่งจะได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแม้แต่กับประเทศที่ไม่ได้เข้าเป็นภาคีฝ่ายในอนุสัญญากรุงเฮกปี ค.ศ. 1954 เพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและพิธีสารเพิ่มเติมทั้งสองฉบับก็ตาม